

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**

Avdelning 30

DOM
2017-03-13
Meddelad i Stockholm

Mål nr
1196-17

SÖKANDE

Uppsala Taxi 100 000 AB, 556291-6345

Ombud: Chefsjuristen Pär Cronhult
Box 5625
114 86 Stockholm

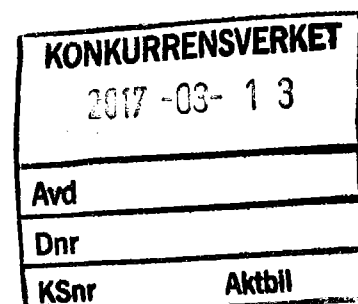
MOTPART

Serviceförvaltningen i Stockholms stad

Ombud: Stadsjuristen Eva Granbohm
Stadsledningskontoret
Juridiska avdelningen
105 35 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avskriver målet i den del det avser avtal som Stockholms stad slutit med Favura Anbud AB den 2 december 2016 (avtalsområde 4-5).

Förvaltningsrätten beslutar att de avtal Stockholms stad slutit med Samtrans AB den 5 december 2016 (avtalsområde 1-3) och den 8 december 2016 (avtalsområde 5) får bestå trots att förutsättningar för ogiltigförklaring av avtalen föreligger.

Dok.Id 826375

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag-fredag 08:00-16:30
		E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se		
		www.domstol.se/forvaltningsratt		

BAKGRUND

Stockholms stad (staden) har genom dess serviceförvaltning tecknat avtal avseende utförande av persontransporter med Samtrans AB den 5 december 2016 (avtalsområde 1–3), med Favura Anbud AB den 2 december 2016 (avtalsområde 4–5) och med Samtrans AB den 8 december 2016 (avtalsområde 5). Det är ostridigt att detta har skett och att ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering tillämpats.

YRKANDEN M.M.

Uppsala Taxi 100 000 AB (Uppsala Taxi) yrkar att de aktuella avtalen ska förklaras ogiltiga. Till stöd för sin talan anför Uppsala Taxi i huvudsak följande. Den tidsbrist som staden tidigare sökt göra gällande för att direkttilldela kontrakt kan, i enlighet med vad förvaltningsrätten konstaterat i mål nr 23084-16, hänföras till handlande från stadens egen sida och måste därför anses ha varit så pass förutsebar att undantag enligt 4 kap. 5 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU, inte kan komma ifråga. Någon annan grund för att staden ska kunna sluta avtal direkt med Samtrans AB respektive Favura Anbud AB utan föregående annonsering enligt 7 kap. 1 § LOU föreligger inte.

Staden bestrider yrkandena och anför i huvudsak följande. Staden har haft grund för att genomföra upphandlingen utan föregående annonsering. Även om förvaltningsrätten skulle finna att det finns grund för att ogiltigförklara avtalen bör dessa få bestå av tvingande hänsyn till ett allmänintresse.

På grund av alltför dyra anbud blev staden den 3 oktober 2016 tvungen att avbryta en öppen upphandling avseende persontransporter. Det fanns då förutsättningar att tillämpa ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering. Detta eftersom det var absolut nödvändigt att tilldela kontrakt, men synnerlig brådska, orsakad av omständigheter som inte kunnat förutses

av staden gjorde det omöjligt att hålla tidsfristerna vid öppet, selektivt eller förhandlat förfarande med föregående annonsering. Förvaltningsrätten ansåg dock vid överprövning av upphandlingen att denna skulle göras om. Eftersom det befintliga avtalet med tidigare leverantör skulle ha löpt ut den 31 december 2016 utan möjlighet till förlängning var staden tvungen lösa den uppkomna situationen och tog då kontakt med samtliga kända leverantörer i branschen varpå nu aktuella avtal tecknades. Staden skulle omöjligt ha hunnit genomföra en ny öppen upphandling med föregående annonsering och teckna avtal innan den 1 januari 2017. Det har därför förelegat synnerlig brådska. Avtalen med Favura Anbud AB hävdades den 13 januari 2017 med omedelbar verkan.

Upphandlingen avser persontransporter för hela Stockholms stad. Med detta avses transporter av resenärer som har beviljats persontransport på grund av olika funktionsnedsättningar, antingen fysiska, psykiska eller både och. Transporterna avser framförallt resor från hemmet till skola, dagliga verksamheter och avser dels skolelever i grundskola, grundsärskola och gymnasiesärskola, dels vuxna funktionshindrade, inklusive äldre dementa personer. Staden har en skyldighet att tillhandahålla sådana transporter bl.a. enligt skollagen och socialtjänstlagen. Det är av största vikt att de funktionshindrade barnens skolgång inte hindras och att de vuxna funktionshindrade och de äldre dementa personerna inte hindras från sina dagliga verksamheter samt sin omsorg.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Avtalen med Favura Anbud AB

Staden har upplyst att avtalen med Favura Anbud AB upphävts den 13 januari 2017 med omedelbar verkan. Frågan är då om det fortfarande finns skäl för förvaltningsrätten att pröva målet i den del det avser dessa avtal.

Frågan om förutsättningar för sakprövning i mål om ogiltigförklaring enligt LOU har bedömts på olika sätt tidigare och i vissa fall har det ansetts att förhållandet att avtalet upphävts eller upphört inte utgjort hinder mot prövning (jfr Kammarrätten i Göteborgs dom den 27 oktober 2011 i mål nr 3759-11 och Kammarrätten i Stockholms dom den 17 april 2013 i mål nr 1446-13). I detta fall gör dock förvaltningsrätten bedömningen att den upphandlingsrättsliga rättsföljd som bolaget kan uppnå genom en ogiltigförklaring redan får anses uppnådd genom att avtalen med Favura Anbud AB har hävts. Målet ska därför avskrivas i denna del (jfr Kammarrätten i Sundsvalls beslut den 2 mars 2015 i mål nr 2642-14 och Kammarrätten i Stockholms beslut den 30 november 2016 i mål 6668-16). Att vissa andra följder, t.ex. civilrättsliga sådana, kan uppstå vid en ogiltigförklaring (jfr prop. 2009/10:180 s. 361) medför ingen annan bedömning då dessa inte har någon direkt påverkan på Uppsala Taxi.

Avtalen med Samtrans AB

Frågan om ogiltigförklaring

Förvaltningsrätten har först att ta ställning till frågan om staden har gjort sannolikt att förutsättningar har förelegat för att tillämpa ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering.

Förutsättningarna för att göra detta, såvitt nu är av intresse, framgår av 4 kap. 5 § första stycket 3 LOU. Enligt bestämmelsen får en upphandlande myndighet använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering vid tilldelning av kontrakt som avser tjänster om det är absolut nödvändigt att tilldela kontraktet, men synnerlig brådska, orsakad av omständigheter som inte kunnat förutses av den upphandlande myndigheten gör det omöjligt att hålla tidsfristerna vid öppet, selektivt eller förhandlat förfarande med

föregående annonsering. Det är den upphandlande myndigheten som har bevisbördan för att samtliga förutsättningar är uppfyllda.

Utöver vad som framgår av lagtexten finns ytterligare en förutsättning för att få tillämpa undantagsregleringen och det är att omständigheterna inte får vara hänförliga till den upphandlande myndighetens eget handlande. Detta följer av artikel 32 andra punkten c) i Europaparlamentet och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014.

Förvaltningsrätten har i en dom från den 29 november 2016 (mål nr 23084-16) beslutat att stadens då pågående upphandling av de aktuella persontransporterna skulle göras om eftersom staden inte visat att det förelegat omständigheter som gjort att undantaget i 4 kap. 5 § första stycket 3 LOU var tillämpligt. Domstolen gjorde bedömningen att den tidsbrist som förelåg när upphandlingen påbörjades kunde hänföras till stadens eget handlande. Förvaltningsrätten konstaterar att förhållandena i nu aktuellt mål i fråga om förutsättningarna för att tillämpa undantaget alljämt är desamma och finner därför inte anledning att nu göra någon annan bedömning. Det har inte heller anförts att upphandlingsförfarandet skulle ha varit tillåtet enligt någon annan bestämmelse. Staden har således genomfört en otillåten direktupphandling i strid med bestämmelserna i LOU och förutsättningar för ogiltigförklaring av avtalen föreligger därmed enligt 16 kap. 13 § första stycket 1 LOU.

Frågan om tvingande hänsyn

Enligt 16 kap. 14 § LOU ska rätten besluta att ett avtal får bestå, trots att förutsättningarna för ogiltighet är uppfyllda, om det finns tvingande hänsyn till ett allmänintresse. Bestämmelsen ska enligt förarbetena (jfr prop. 2009/10:180 s. 138 f.) tolkas restriktivt och det är endast exceptionella omständigheter som ska medföra att ett avtal får bestå. Det framhålls att begreppet tvingande hänsyn till allmänintresset förekommer inom olika

områden inom EU-rätten och även har utvecklats i EU-domstolens praxis. Det ankommer på de allmänna förvaltningsdomstolarna att utifrån de särskilda omständigheterna i ett enskilt mål om överprövning av ett avtals giltighet, tolka begreppet tvingande hänsyn till ett allmänintresse och bedöma om förutsättningarna för att låta avtalet bestå är uppfyllda. Hänsyn kan t.ex. tas till allmän säkerhet, skydd för människors liv och hälsa samt folk- och djurhälsa.

Förvaltningsrätten konstaterar att staden har en lagstadgad skyldighet att tillhandahålla vissa av de persontransporter som nu är ifråga. Det är dock inte tillräckligt att en upphandlande myndighet har en skyldighet att utföra ett visst samhällsåtagande för att ett avtal ska få bestå. Domstolen anser emellertid att staden har visat att ett avbrott av de nu aktuella persontransporterna skulle riskera att få allvarliga konsekvenser för det dagliga livet, hälsan och livssituationen för ett inte obetydligt antal personer, bl.a. funktionshindrade och äldre som är i stort behov av de aktuella tjänsterna. Dessa personer tillhör dessutom samhällets svaga och utsatta grupper (jfr Kammarrätten i Göteborgs dom den 2 december 2011 i mål nr 5819-11). Förvaltningsrätten anser därför att det föreligger sådana omständigheter som omfattas av begreppet tvingande hänsyn till ett allmänintresse. Det finns således skäl att låta de aktuella avtalen med Samtrans AB bestå trots att förutsättningarna för ogiltighet är uppfyllda.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1A LOU).

Hannes Grufman

Förvaltningsrättsfiskal

Johannes Dahlman har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

